SEBED

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

Birleştirilmiş Sınıfta Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin İş Yaşamındaki Yalnızlıkları

The Loneliness of Classroom Teachers Workıng in United Classrooms in Their Work Life

İsmail Karakuş, Dr. Rüştü Yıldırım

Yazar Bilgileri

İsmail Karakuş
MEB, Sınıf Öğretmeni
karakusismail42@gmail.com
ORCID: 0009-0003-0451-5546

Rüştü Yıldırım
Dr., MEB, Müdür Yardımcısı
Rustuyildirim12@gmail.com
ORCID: 0000-0003-3787-6551

ÖZ

Bu araştırma, birleştirilmiş sınıfta görev yapan öğretmenlerin iş yaşamındaki yalnızlıklarını bazı değişkenler açısından incelenmek amacıyla yapılmıştır. Araştırma yazarlarının her ikisinin de meslek hayatının belirli yıllarında birleştirilmiş sınıfta görev yapmış olması kendilerini bu araştırmayı yapmaya yönlendirmiş ve bu çalışmayla birleştirilmiş sınıflı okullarda çalışan sınıf öğretmenlerine destek olunması amaçlanmıştır. Bu çalışma nitel araştırma yöntemi ve durum çalışması deseni ile kurgulanmıştır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak toplanmış ve betimsel içerik analizi tekniği ile incelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubu, 2022–2023 eğitim-öğretim yılında Konya ilinde görev yapan ve birleştirilmiş sınıfta çalışan 20 sınıf öğretmeninden oluşmaktadır.

Araştırmanın sonuçlarına göre birleştirilmiş sınıfta görev yapan öğretmenlerden; kadınların erkeklerden; evli olmayanların evli olanlardan; kıdemsizlerin kıdemlilerden; memleketi dışında çalışanların memleketinde çalışanlardan; günlük yaşamında diğer öğretmenlerle herhangi bir sosyal aktivitesi olmayan öğretmenlerin olanlardan daha çok yalnızlık yaşadığı görülmüştür. Bu çalışma kapsamında birleştirilmiş sınıflı eğitim kurumlarımızın ve çevresel faktörlerinin iyileştirilmesi, uygulamada olan 'kardeş okul' uygulamasının farklı etkinliklerle geliştirilmesi, sınıf öğretmenlerimizi motive eden etkinliklerin yapılması gibi çeşitli değerlendirme ve önerilerde bulunulmuştur.

Makale Bilgileri

Anahtar Kelimeler
Birleştirilmiş sınıflar,
Sınıf öğretmeni,
İş yerinde yalnızlık.

Keywords
Unified classrooms,
Classroom teacher,
Loneliness at work.

Makale Geçmişi
Geliş: 22.05.2024
Düzeltme: 06.06.2024
Kabul: 03.09.2024

ABSTRACT

This research was conducted to examine the loneliness of teachers working in multigrade classes in terms of some variables. The fact that both of the research authors worked in multigrade classes for certain years of their professional lives led them to conduct this research, and this study aimed to support classroom teachers working in multigrade schools. This study was designed with qualitative research method and case study design. Data were collected using semi-structured interview technique and analyzed using descriptive analysis technique. The study group of the research consists of 20 classroom teachers working in the combined classroom in Konya in the 2022–2023 academic year.

According to the results of the study, among the teachers working in multigrade classes: women experienced more loneliness than men; unmarried teachers experienced more loneliness than married teachers; junior teachers experienced more loneliness than senior teachers; teachers working outside their hometown experienced more loneliness than those working in their hometown; teachers who did not have any social activities with other teachers in their daily lives experienced more loneliness than those who did.

Within the scope of this study, various evaluations and suggestions were made, such as improving our multi-grade educational institutions and their environmental factors, developing the 'sister school' application in practice with different activities, and carrying out activities that motivate our classroom teachers.

Makale Türü Araştırma/Derleme

Önerilen Atıf Karakuş, İ. & Yıldırım, R. (2025). Birleştirilmiş sınıfta görev yapan sınıf öğretmenlerinin iş yaşamındaki yalnızlıkları. *SEBED*, 3(1), 1-23.

1. GİRİŞ

Sosyal bir varlık olarak insanın, arkadaş edinmeye ve sosyalleşmeye ihtiyacı vardır. Bu durum belirli bir zaman diliminde ortaya çıkar. Sosyal bir varlık olan öğretmenlerin de çalışma hayatındaki bu durumu süreğendir. Yalnızlık duygusu çalışan bireyler açısından olumsuz sonuçlar ortaya çıkarabilecek bir olgudur. Yalnızlığın her yerde ve belirsiz bir zamanda ortaya çıkabileceği, sonuçlarının ise olumsuz olduğunu düşünürsek bu duyguyu iyi tanımanın bireyler açısından karşılaşılan yalnızlık durumuyla nasıl baş edebileceklerini bilmeleri açısından önem arz etmektedir. Yazarların birleştirilmiş sınıfta çalışması ve yaşadıkları sorunlara çözüm olması amacıyla bu araştırma yapılmış ve birleştirilmiş sınıfta görev yapan sınıf öğretmenlerinin yalnızlıkları farklı değişkenlere göre araştırılmıştır.

Öğretmenlik mesleği de diğer meslekler gibi sevilerek yapılırsa, öğretmen mutlu olursa, bu meslek alanında daha verimli sonuçlar elde edilecektir. Tüm meslek çalışanlarını yetiştirenler öğretmenlerdir. Bundan dolayı öğretmenlerin insanlığa karşı sorumluluğu çok fazladır. Psikolojik olarak iyi durumda olmak, yalnızlık duygusu yaşamamak ya da bu duyguyla nasıl baş edeceğini bilmek öğretmenlerin verimli bir çalışma atmosferi yakalamaları açısından önem arz etmektedir.

Konu ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde çeşitli branşlardaki öğretmenlerin yalnızlık düzeyleri ile örgütsel destek düzeylerinin, yalnızlık düzeyleri ile tükenmişlik durumlarının incelendiğini fakat özellikle tek başına çabalayan ve en zor şartlarda çalışan birleştirilmiş sınıfta görev yapan sınıf öğretmenlerinin yalnızlık düzeylerini farklı değişkenlere göre inceleyen araştırmaların olmadığı saptanmıştır.

Bu araştırmada birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin farklı değişkenler açısından yalnızlık durumları ele alınarak elde edilen görüşler neticesinde karşı karşıya oldukları birçok soruna karşı çözüm üretebilmeleri, psikolojik olarak iyi durumda olmaları, çalışma verimini artırmaları ve işlerine motive olmuş şekilde yapmaları, en önemlisi de yalnızlık duygusunu en az düzeyde yaşamalarına destek sağlamak amaçlanmış ve araştırma sonucunda yalnızlık hissiyle baş edebilmek için çözüm önerileri sunulmuştur.

1.1. Problem Durumu

Öğretmenlik mesleği en az diğer meslekler kadar sosyal olmayı gerektirir. Öğretmenlik mesleği; uzmanlık bilgisi yanında, kendisinde barındırması gereken en önemli özellik sosyallik ve kültürel aktivite içerisinde olma isteğidir (Erden, 1999). Hatta öğretmenlerin işi insan olduğu için öğretmenlik mesleği sosyallik konusunda diğer mesleklerden daha çok ön plandadır. Öğretmenler de diğer insanlar gibi kurmuş oldukları ilişkilerde zaman zaman problemler yaşar ve yalnızlık hissedebilirler. Eğitim ortamları olarak okullarda da öğretmenler zaman zaman yalnızlık algısı taşıyabilmektedir. Bu durumda öğretmenlerin okullarına aidiyet duygusu azalmakta ve performansları düşmektedir. Yalnızlık kavramı; insanların yanlarında birilerini araması ve kimseyi bulamaması, diğer insanlarla etkileşim kuramaması olarak tanımlanmıştır (TDK). Yalnızlık, kişinin çevresindeki ilişkilerden kendisini mahrum hissettiği istenilmeyen bir durumdur (Weiss, 1987). Yalnızlık güvensizlik, verimsizlik demektir. Bu durum insan yaşamının her alanına yansır.

Öğretmenler müstakil sınıflı okulların yanı sıra birleştirilmiş sınıflı köy okullarında da görev yaparlar. Genellikle nüfusun seyrek olduğu kırsal bölgelerde birleştirilmiş sınıf uygulamaları, sıklıkla görülmektedir (Öztürk, 2002, s. 21). Okullarda en az dört dersliğin olmaması, öğrenci sayısının derslik bazında on kişiden az olması gibi sebeplerden dolayı özellikle kırsal kesimde sınıf farkı olsa da tüm öğrencilerin bir sınıfta eğitim öğretim çalışmalarına devam ettirildiği sınıflara 'birleştirilmiş sınıf' denir. Şehirlere göçlerin artması ile kırsalda öğrenci sayısının azalması, köylerde müstakil sınıf açmanın zorlaşması, öğretmen sayısının yetersizliği gibi bazı sebeplerden dolayı birleştirilmiş sınıf uygulaması kaçınılmaz olmuştur. Ülkemizde; 25.576 ilkokul, 6.200 köy okulu mevcuttur. Birleştirilmiş sınıf uygulaması ile eğitim-öğretime devam eden ilkokul sayısının ise 7.000 civarında olduğu tahmin edilmektedir (KODA, 2019, s. 12).

Ülkemizde birleştirilmiş sınıflı ilkokullara yönetici atanmamaktadır. Bu okullarda görev yapan öğretmen ya da öğretmenlerden biri 'müdür yetkili' öğretmen olarak görevlendirilip, asli işlerinin yanında idari işleri de üstlenmektedir. Okullarındaki eksiklikler bir yana birkaç sınıfın bir arada olması ile ortaya çıkan zor bir süreç müdür yetkili öğretmenleri yıpratmaktadır. Bunca zorluk içerisinde çalışma hayatında olan öğretmenlerin zamanla yalnızlık durumuyla karşı karşıya kaldığı ve bu durumun diğer okullara göre daha sık karşılaşıldığı gözlemlenmiştir.

Öğretmenlik mesleği yalnızca bilgi aktarma mesleği değildir. Öğretmenlik mesleğinin uğraşı insandır. Sosyal bir varlık olan öğretmenlerin tek görevi bilgi aktarmak değildir. Bilgi dışında sosyal bir ortamının olması, işini severek yapan öğretmenlerin olması gerekmektedir. Birleştirilmiş sınıflı okullarda sosyallikten uzak olan öğretmenler zamanla duygusal olarak yıpranır ve her birey belirli dönemlerde karşılaştığı yalnızlık duygusu ile karşı karşıya gelir. Bu durum ise öğretmenin mesleğine olan isteğini, hevesini azaltır ve eğitim- öğretim ortamında kalitenin düşmesine sebep olur.

Bütün bu değinilenlerden sonra öğretmenlik mesleğinin önemi yadsınamaz. Böylesine önemli bir meslekte zaman zaman yalnızlık içerisinde olan öğretmenler olabilmekte ve bu yalnızlık duygusundan ötürü işlerine olumsuzluklar yansıyabilmektedir. Öğretmenlerin bu durumlarla baş etmesi için desteğe ihtiyaç duyduğu söylenebilir. Bu bağlamda birleştirilmiş sınıfta görev yapan sınıf öğretmenlerinin görev yaptıkları okullarda yaşadıkları yalnızlık düzeylerinin yaş, cinsiyet, mesleki kıdem, çalışılan okulun memleketlerinde olma/olmama durumu gibi farklı değişkenler açısından incelenmesi araştırmanın konusunu oluşturmaktadır.

1.2. Alanyazın

Birden fazla sınıfa birlikte ve aynı öğretmen tarafından öğretim verilmesine birleştirilmiş sınıflı okullarda öğretim denir (Köksal, 2009). Eğer okulda tek öğretmen var ise dört sınıf bir arada ders yapar. İki öğretmen var ise öğrenci sayıları göz önünde bulundurularak genellikle birinci ve ikinci sınıflar bir arada; üçüncü ve dördüncü sınıfların bir arada ders yapar. Üç öğretmenli okullarda ise öğrenci sayısına göre üç grup olarak dersler işlenir. Bu şekilde eğitim-öğretim yapılmasının asıl sebebi öğrenci sayısının yeterli olmayışıdır (Erdem, 2006; Şahin, 2003). Türkiye de azımsanmayacak sayıda birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan okul bulunmaktadır (Taşdemir, 2014).

1968 yılından 2000-2001 öğretim yılına kadar "Birleştirilmiş Sınıflar Programı" bağımsız olarak uygulanmıştır. Ancak, Talim ve Terbiye Kurulu'nun 18 Mayıs 2000 tarihli ve 122 sayılı kararıyla, bu program 2000-2001 eğitim öğretim yılında yürürlükten kaldırılmıştır. Bunun yerine, müstakil sınıflarda kullanılan "Fen Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Hayat Bilgisi" ders planlarının birleştirilmiş sınıflı okullarda da uygulanmasına karar verilmiştir. Bu değişikliğin amacı, ilkokullarda eğitim ve öğretimin bir bütün olarak tüm sınıflarda dengeli bir şekilde, okul farkı gözetmeksizin uygulanmasını sağlamaktır.

30.03.2012 tarih ve 6287 sayılı "İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" gereği 30 Mart 2012 tarihinde yayınlanan 6287 sayılı düzenlemeyle ilkokul birinci kademenin 1, 2, 3 ve 4. Sınıflardan oluşmasına; ortaokul kısmının da 5, 6, 7 ve 8. Sınıflardan meydana gelmesine karar verilmiştir. Bunun sonucunda hem ilkokul hem de ortaokul kademesinde haftalık ders programı yenilenmiştir. Programın uygulanmasına aşamalı olarak başlanmış ve 2015-2016 eğitim öğretim yılı itibarıyla tüm sınıflarda yeni programın tamamen hayata geçirilmesi sağlanmıştır (MEB, 2014).

Son şekli ile mevcut öğretmen sayısına göre sınıfların oluşturulması şu şekilde yapılmaktadır:

Tek (bir) öğretmenden oluşan birleştirilmiş sınıflı okullar; 1, 2, 3 ve 4. Sınıf öğrencilerinin birlikte olacak şekilde eğitim-öğretimin yapıldığı ve iş yükünün en çok olduğu, hedeflenen kazanımlara ulaşılmasının en güç göründüğü sınıf diyebiliriz.

İki öğretmenden oluşan birleştirilmiş sınıflı okullar; Sınıf ve öğrenci sayısına göre farklı gruplar oluşturulabilir. Örneğin; 1. ve 2. sınıflar birlikte bir sınıf, 3. ve 4. sınıflar bir sınıf oluşturur. Ek olarak, aşağıdaki gibi sınıf modelleri oluşturabilirsiniz:

[(1), (2,3,4)] veya [(1,2,3), (4)].

Üç öğretmenden oluşan birleştirilmiş sınıflı okullar; Normalde 1. sınıf ayrı, 2. ve 3. sınıflar birleştirilmiş ve 4. sınıf ayrı olup sınıf türünden oluşur. Yine öğrenci sayısına ve sınıfa göre model değişebilmektedir. [(1,2), (3), (4)] gibi.

Ülkemizde birleştirilmiş sınıf denildiğinde aklımıza hep olumsuzluklar gelse de yapılan araştırmalarda akademik ve sosyallik olarak olumsuz yönde etki söz konusu değildir (Miller, 1991: 18). Birleştirilmiş sınıflı okullarda farklı yaş gruplarının bir arada olması öğrencilerin özellikle iletişim becerilerini geliştirmektedir. Uygulamanın bazı faydaları şu şekilde sıralanabilir (Abay, 2006: 30; Açan, 2015: 25; Doğan, 2000; Köklü, 2000; Summak vd. 2011:1222; Yıldız, 2009; Yıldız, 2011):

1- Öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirir.

2- Özellikle ödevli derslerde kendi kendilerine çalışmaları ve kendi kendine öğrenme becerilerine katkı sağlamaktadır.

3- Okul işleyişinde bazı konularda öğretmene yardımcı olmaları, diğer okullarda elde edilemeyen bazı deneyimleri ve bilgileri öğrenmeleri hatta bunları günlük hayata aktarmaları daha becerikli bireyler olmalarını sağlar.

4- Daha az öğretmen ihtiyacı olması devlet bütçesine katkıdır.

5- Çok dersliği olan bir okul yerine bir ya da iki derslikli okul yapmak maddi olarak avantajdır.

6- Taşımalı ve yatılı okullarda karşılaşılan sorunlar yoktur.

7- Ezbercilik yoktur. Alt sınıflar üst sınıf derslerini direkt almasalar da aynı sınıfta olmalarından dolayı gizil öğrenmeler gerçekleştirirler. Üst sınıfta olanlar ise tam öğrenemediği önceki yıllardaki konuları tekrar etme fırsatı bulurlar.

8- Büyük sınıf öğrencilerinin küçük sınıflara yardımcı olma şansları daha fazladır ve bu ortam lider öğrencilerin yetiştirilmesine fırsat verir.

9- Diğer okullara göre daha fazla olan iş birlikçi öğrenme fırsatı vardır. Bu durum sosyal ve iletişim becerileri gelişmiş bireylerin yetişmesini sağlar.

Birleştirilmiş sınıflı okulların, görev yapan öğretmen açısından bazı olumsuzlukları vardır. Tüm sorumluluğun bir kişi üzerinde olması çalışan öğretmeni yormaktadır. Birleştirilmiş sınıfta çalışan öğretmenler genellikle yeni atanan öğretmenler olduğu için birleştirilmiş sınıf hakkında yeterli bilgiye sahip değillerdir ve bu yüzden ilk yıllar daha çok zorluk çekmektedirler (Köklü, 2000: 34). Birleştirilmiş sınıf için hazırlanan özel bir programın olmaması, müstakil sınıflar ile aynı programın kullanılmaya çalışılması ve bu programın kırsaldaki çocuklara hitap etmemesi, kaliteyi düşürmekle beraber, zamanla öğretmende de çaresizlik hissi oluşturmaktadır. Birleştirilmiş sınıfta öğretmenli ve ödevli dersler vardır. Burada karşımıza çıkan sorun ise küçük sınıfların ödevli derslerde sürekli öğretmene soru sorma durumunun olması, dönüt verildiğinde ise öğretmenli dersi olan sınıfın ders süresinin azalmasıdır. Böyle bir süreçte sınıfın kontrolü zorlaşır ve ders akışı olumsuz etkilenir. Birleştirilmiş sınıflı okullara yönetici atanmaz ve görev yapan öğretmenlerden biri müdür yetkili öğretmen olarak görevlendirilir. Eğitim-öğretimin yanı sıra evrak işleriyle uğraşan müdür yetkili öğretmen çok zorluk çekmekte ve bu görevlerinden birisini tam yapsa diğer görevi aksamakta, bu sorumluluk özellikle görevine yeni başlayan öğretmenlere çok fazla gelmektedir. Daha çok kırsal bölgelerde yaygın olan birleştirilmiş sınıflarda, görev yapan öğretmenler uyum sorunu yaşamaktadır. Bundan dolayı da uzun süre çalışan çok azdır. Öğrenciler açısından bu durum sürekli öğretmen değişikliğiyle sonuçlanmakta ve olumsuz izler bırakmaktadır (Doğan, 2000: 218).

Birleştirilmiş sınıfların görev yaptığımız dönemde de karşılaştığımız ve literatürde de yer bulan en önemli sorunlarından birisi sürekli devamsızlık durumudur. Kırsalda özellikle Mayıs ayından sonra öğrenci bulmak çok zordur ve bu sebeple hedeflenen kazanımların işlenmesi zorlaşmaktadır (Sınmaz, 2009: 18). Bu durum öğretmenlerin diğer okullara göre yaşadığı sorunları fazlalaştırmakta ve öğretmenler

açısından en önemli sorun olmaktadır (Köksal, 2009). Okulun her alanındaki sorumlulukların tek bir kişinin üzerine kalması durumu öğretmen açısından çok zor olmakla birlikte, zamanla sosyal ortamdan uzaklaşan öğretmenlerin yalnızlık yaşamalarına sebep olmakta ve bunun sonucunda öğretmenler bir an önce farklı okula geçme çabalarına girmektelerdir. Araştırma bağlamında son olarak değindiğimiz yalnızlık konusu birleştirilmiş sınıfta görev yapan sınıf öğretmenleri için en önemli sorunlardan biri haline gelmiştir.

Yalnızlık kavramı; insanların yanlarında birilerini araması ve kimseyi bulamaması, diğer insanlarla etkileşim kuramaması olarak tanımlanmıştır (TDK).

Sadler ve Johnson (1980), duygular açısından yalnızlık kavramını akut bir şekilde duygu ya da duyguların barındığı yaşantı şekli biçiminde ifade etmektedirler. Benzer şekilde Leiderman, yalnızlık kavramını, başkaları için belirsiz ihtiyaçlara yanıt olarak kişinin kendini diğerlerinden farklı olarak görmesiyle ortaya çıkan duygusal bir durum olarak yorumlamaktadır (Özkan, 2019). Sullivan (1953), diğer insanlarla iletişimin istenilen düzeyde olmamasından kaynaklı huzursuzluk veren duygu hali şeklinde tanımlamıştır. Yetersiz sosyallik ile ortaya çıkan ruhsal durumdur (Yılmaz ve Altınok, 2009) veya diğer insanlardan sosyal etkileşimini azaltıp yalnız kalma durumu (Mercan vd. 2012) şeklinde de ifade edilmektedir.

Alan taraması yapıldığında karşılaşılan sonuç dünyada birçok insanın yalnızlık yaşadığı şeklinde olmuştur. Yalnızlık sadece aile ortamında değil iş ortamında da görülmektedir. Çalışılan ortamda yalnızlık istenilen düzeyde iletişim kurulamaması ve bundan kaynaklı olumsuzlukların çıkması sebebiyle ortaya çıkabilen bir durumdur.

İnsanlar arasında sağlıklı ve güçlü ilişkilerin varlığı, iş yapmanın önemli bir parçasıdır ve çalışanlara başka hiçbir yerde bulunmayan bir dostluk sevgisi verir. Ancak bazı çalışanlar için sosyal bir ortamda bulunmak, sosyal dezavantaj ve yalnızlıkla başa çıkmak için yeterli olmamaktadır (Wright vd. 2006, s. 59). Yani genel olarak yalnızlığın aksine işte yaşanan yalnızlık sadece iş ortamında etkilidir. Diğer bir deyişle; günlük yaşamlarında tatmin edici ve sağlıklı ilişkiler kuran ve kendini yalnız hissetmeyen kişiler, çalışma ortamında diğer insanlarla iletişimde ve sosyal destek almada zorluk yaşayabilir, bu durum bireylerin kendilerini yalnız hissetmelerine ve iş yerinde dışlanmalarına neden olabilmektedir (Doğan vd. 2009, s. 272). Birleştirilmiş sınıfta görev yapan çoğu sınıf öğretmeni tek başına çalıştığı için çalışma ortamında sosyal yoksunluk içerisindedir. Bu durumdan dolayı sınıf öğretmenleri kendilerini zamanla yalnız hissederler. Wright vd. (2006), İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği (LAWS) adıyla iş yerinde yalnızlığı günlük yaşamdaki yalnızlıktan ayıracak şekilde ölçebilen ve iş yerindeki yalnızlığı iki alt boyutta ölçen geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirmiştir. Bu alt boyutlar sosyal arkadaşlık ve duygusal yoksunluk alt boyutlarıdır.

Sosyal Arkadaşlık Boyutu:

Doğan vd. (2009), sosyal arkadaşlık boyutunu çalışma ortamında kişilerarası ilişkilerin kalitesine ilişkin algı olarak tanımlamıştır. Çalışanların koordineli bir şekilde iş yapmaları için iletişim çok önemlidir. Kişiler çalışma arkadaşlarının istek ve ihtiyaçları yanı sıra duyguları hakkında bilgi sahibi değillerse koordineli bir şekilde çalışmaları da aksamaktadır. Çalışma ortamındaki arkadaşlarıyla sosyal etkinlikler yapmayan ya da yapılan etkinliklere katılmayan kişiler bu boyutta yalnızlık yaşarlar.

Duygusal Yoksunluk Boyutu:

Doğan vd. (2009), duygusal yoksunluk alt boyutunu işteki ilişkilerin duygusal niteliğine ilişkin algılar olarak tanımlamaktadır. Perlman ve Peplau'ya (1982) göre duygusal yoksunluk, normal koşullarda duygusal beklentilerini karşılayamayan, özel ve samimi ilişkileri olmayan kişilerin çalışma ortamlarındaki durumunu ifade eder. Yılmaz'a (2008) göre, yalnızlığın kişiler üzerinde oluşturduğu etkiler, çalışma ortamındaki diğer insanlarla etkileşiminden kaynaklanır. Çalışma ortamında birbirine destek olan bireyler yoksa o ortamda çalışanlar kendilerini diğerlerinden soyutlar. Bir başka deyişle

işyerinde duygusal yoksunluk, çalışanların çalışma arkadaşlarından uzaklaştığı, duygu ve düşüncelerini onlarla paylaşmadığı durumları ifade etmektedir.

Araştırmamızda birleştirilmiş sınıfta çalışan sınıf öğretmenlerinin çoğunlukla tek öğretmenli köy okullarında görev yaptıkları için duygusal yoksunluk boyutunu yaşamaları nadir olarak görülecektir. Birleştirilmiş sınıflı köy okulunda sosyal arkadaşlık boyutunda yalnızlık daha çok gözlemlenmektedir. Çünkü iletişim kuracağı insan sayısı, yapılan sosyal aktivite sayısı yok denecek kadar azdır. Bu tür okullarda çalışan sınıf öğretmenlerinin genellikle yakındığı en önemli konu da tam olarak budur.

Öğretmenler kendilerini okullarının sosyal bir parçası olarak görmelidir. Bu şekilde düşünmeyen öğretmenler yalnızlık duygusunu sıklıkla yaşarlar. Örgüt kültürü istenilen düzeyde değilse çalışma ortamında yalnızlık hissi daha da artacaktır. Kaiser'e (1981) göre, eğer öğretmenler kendilerini sosyal olarak okuldan dışlanmış hissediyorlarsa veya grup içinde yakın bağlara ve karşılıklı sevgiye inanmıyorlarsa öğretmenler bu sadık ilişkiyi başka alanlarda da arama çabasına gireceklerdir (Akt: Özdayı, 1990).

Allison (1997), tarafından yürütülen 643 ilk ve ortaokul müdürünün katıldığı bir çalışmada, yarısı iş yerinde yalnız hissettiğini ve düşük iş doyumuna sahip olduğunu belirtmiştir. Mesleki izolasyon ve mesleki stres arasındaki bağı araştıran Dussault vd. (1999), bu iki değişken arasında güçlü ve pozitif bir korelâsyon tespit etmişlerdir. Cubitt and Burt (2002) tarafından yapılan bir çalışmada, 293 müdürde yalnızlığı ölçmek için UCLA Yalnızlık Ölçeği kullanılmıştır. Bulgular, yalnızlığın azalan kişilik ve zayıf kişisel performansın önemli bir göstergesi olduğunu göstermektedir.

Okul ortamında insanlarla doğrudan iletişim halinde olan öğretmenlerin sosyal etkileşimi oldukça önemlidir. Yapılan araştırmalarda bireysel davranış, tutum ve tepkileri etkileyerek insanların davranışlarını etkili bir şekilde düzenleyen öğretmen sosyal etkileşiminin, profesyonel yaşama katkı sunduğu görülmektedir (Oğuz ve Kalkan, 2014; Yakut ve Certel, 2016). Öğretmenler kendilerini çalıştıkları okulun bir parçası olarak gördüklerinde okulda kendilerini daha az yalnız hissederler, daha verimli ve sağlıklı çalışırlar (Nartgün ve Demirer, 2016). Çünkü öğretmenlerin okulda yaşadıkları yalnızlık sadece hayatlarını değil toplumu da etkilemektedir (Yakut ve Certel, 2016).

Yapılan araştırmalar da cinsiyet, yaş, bireysel kişilik özellikleri, aile ve arkadaş ilişkileri, kıdem, okulun memlekette olup olmaması gibi birçok faktörün yalnızlığı artırdığı görülmektedir. Yalnızlık ve yaşlılık arasındaki ilişkiyi incelerken öznel bir deneyim olarak bireysel kişilik özelliklerinin yaşam deneyimlerine ve koşullara bağlı değişkenlere atfedildiği düşünüldüğünde yalnızlığın yaşa göre değişen derecelerde yaşandığı kabul edilmektedir. Yalnızlığın özellikle yaşlı insanlar arasında yaygın olduğu inancı mevcuttur lakin araştırmalar bu önermeyi desteklememektedir. Griffin (2010) yaptığı çalışmada yalnızlıkta anlamlı bir yaş farkı olmadığını bildirilmiştir. Yine başka çalışmalarda genç katılımcıların yaşlı katılımcılara oranla önemli ölçüde daha fazla yalnızlık çektiklerini söylediklerini, yaş artışıyla birlikte yalnızlıkta lineer/doğrusal bir azalma olduğunu göstermiştir (Schultz & Moore, 1988). Yalnızlık ve cinsiyet arasındaki ilişkiye bakıldığında; Karaoğlu vd. (2009), yaptıkları çalışmada Selçuk Üniversitesinde okuyan 44et6 öğrencinin (244 kız, 202 erkek) yalnızlık prevalansı % 43,3 olarak saptanmıştır. Çalışma grubundaki yaklaşık iki kişiden biri kendini yalnız hissetmiştir. Erkek öğrencilerin yalnızlık düzeyi kız öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek çıkmıştır. Yalnızlık ve Kişisel Özellikler arasındaki ilişkiye bakıldığında; Jones vd. (1985), yalnızlığı yordayan kişilik değişkenlerini şöyle kategorize etmiştir:

1- Zayıf sosyal beceriler (utangaç, içe dönük, kendini gösteremeyen)

2- Duygusal uyarılma ve çatışma (depresyon, anksiyete, nörotiklik)

3- Zayıf benlik algısı (düşük benlik saygısı, zayıf sosyal - benlik kavramı)

4- Negativistik tutumlar (düşmanlık, dışsal denetim odağı, kişilere, yaşama ve topluma karşı karamsar bakış)

Yalnızlık ve aile ilişkileri incelendiğinde; Rotenberg (1999) ailelerinin sosyal yönelim yoluyla, ergenlerin sosyal becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabileceğini bulmuştur. Ancak bu söylem araştırmalarla tam olarak desteklenmemekle beraber, bu dönemdeki yalnızlık duygusunun aile ilişkilerinden etkilendiği düşünülmektedir (Hortaçsu 1991). Yalnızlık ile yaşanılan yer ilişkisi incelendiğinde; memleketi dışında yaşayanların; evli mi, bekâr mı, anne babasıyla mı yaşıyor gibi birçok değişkeni de göz önüne almak gerekir.

McWhirter (1990), yalnızlığı kişilerarası, psikolojik, sosyal, kültürel ve kozmik olmak üzere beş farklı boyutta incelemiştir:

Kişilerarası yalnızlık: Bireyin kendisini başkalarından izole etmesidir.

Psikolojik yalnızlık: Benliğin farklı bölümleri birbiriyle iletişim kurmadığında ortaya çıkan bir yalnızlık durumudur.

Sosyal yalnızlık: Gruptan veya toplumdan yabancılaşma hâlidir.

Kültürel yalnızlık: Kişinin kültürel kaybı veya büyük kültürel değişimi nedeniyle diğerlerinden yabancılaşma hissidir.

Kozmik yalnızlık: Dini bağların kaybolması nedeniyle Allah'tan yabancılaşma ve uzaklaşma duygusudur.

Bireylerin, farklı ihtiyaçlarını karşılayan farklı kişisel ilişkilerinin varlığına bağlı olarak Weiss (1987), yalnızlığın iki kategoriye ayrılabileceğini belirtmiştir.

1) **Duygusal Yalnızlık:** Başkalarıyla yakın bağ eksikliğinden kaynaklanan bir korku ve boşluk halidir.

2) **Sosyal yalnızlık:** Sosyal ağlardaki eksiklikleri içerir. Sosyal bağlantıların artması da dâhil olmak üzere sosyal ağların eksikliğinden kaynaklanan depresyon ve stres ile ilgili bir yalnızlık türüdür.

Young (1982), ise yalnızlığın zamana bağlı olarak üç tipini tanımlamıştır. Bunlar geçici, durumsal ve kronik yalnızlıktır. **Geçici (transient) yalnızlık**, üzerinde fazla durulmayan bir yalnızlık tipidir. Dakikalar sürer ve şiddetli değildir. Buna birçok insanın zaman zaman yaşadığı yalnızlık hissi de dâhildir. **Durumsal (situtional) yalnızlık**, daha önce ilişkilerinde doyum sağlayan bireyin ilişkilerindeki değişikliğe bağlı olarak doyum alamaması veya bireyin sosyal ilişki ağındaki önemli bir kaybı (evden ayrılma, bazı ilişkilerin sonlanması gibi) nedeni ile yaşadığı yalnızlık duygusunu içerir. Kronik yalnızlık ise en az iki yıl üst üste ilişkilerden duyulan memnuniyetsizliği yansıtır. Kronik yalnızlık, kişinin yaşadığı uzun süreli bilişsel ve davranışsal bozuklukları içerir. Kronik olarak yalnız olan insanlar, yalnız durumdaki insanlara kıyasla derin, yakın ilişkiler kurmazlar.

Görüldüğü üzere yalnızlık, tek bir faktörle açıklanamayan çok yönlü bir olgudur. Her teori, yalnızlığa neyin sebep olduğuna dair kendi görüşüyle büyük ölçüde tutarlı nedenler sunar. Bireysel karakter özellikleri, benlik saygısı, geleceğe yönelik beklentiler, yalnızlıkla başa çıkma tepkileri, artan sosyal hareketlilik, kapitalizmin bireyci ve materyalist doğası ve değişen değerler, hepsi yalnızlığın ortaya çıkmasıyla ilgilidir. Sosyal ilişkilerdeki eksiklik hissi insanı yalnızlaştırarak birçok soruna yol açmaktadır (Kılınç ve Sevim, 2005). Şehir yaşamının karmaşıklaştırdığı kişisel, kısa süreli, yüzeysel kişiler arası ilişkiler insanların geleneksel bağlardan kopmasına ve normatif kafa karışıklığı ve yalnızlık yaşamasına neden olur. Dolayısıyla günümüz modern insanı için yoğun bir şekilde yaşamak zorunda kaldığı ve yıkıcı sonuçlarıyla baş etmek zorunda kaldığı yalnızlık, bazı hazırlayıcı ve bazı hızlandırıcı etkenlerden kaynaklanmaktadır. Bireylerin arzu edilen ilişki düzeyini etkiler ve birey tarafından hoş olmayan bir deneyim olarak algılanır. Yalnızlık, farklı güçleri, nedenleri ve koşulları olan çok boyutlu bir olgudur. Herkes yalnızlığı farklı yaşar. Yani "yalnız olmak" herkes için tam olarak aynı şeyi ifade etmez (Atalay, 2010).

Peplau ve Perlman da (1984) yalnızlığı; bireylerin sosyal ilişkilerindeki nitelik ve nicelik olarak ortaya çıkan eksikliklerden kaynaklanan ve hoş olmayan bir yaşantı olarak görmüşler ve yalnızlıkla ilgili üç hususa dikkat çekmişlerdir. Bunlar;

1- Yalnızlık, insanların sosyal ilişkilerde karşılaştıkları sorunların bir sonucu olarak ortaya çıkar. Yalnızlık, bireyin sosyal ilişkileri ile sosyal ihtiyaçları uyuşmadığında ortaya çıkar.

2- Yalnızlık öznel bir deneyimdir ve boyut olarak ölçülmemelidir. Bu anlamda bireyler kalabalık içinde yalnızlık yaşayabilirler.

3- Yalnızlık tatsız bir yaşam halidir. Bazen kişisel gelişim için faydalı olduğuna inanılsa da, tatsız ve üzücü bir deneyimdir. Hızla ilerleyen ve insanların hayatlarını kolaylaştıran teknolojik gelişmeler de önemli sorunlar yaratmaktadır. Kentsel yaşamda insan ilişkilerinin karmaşık, bireysel, kısa süreli ve samimiyetten uzak bir hâl alması, geleneksel bağların kopması, insanların norm karmaşası ve yalnızlık yaşamasına neden olmaktadır (Koçak, 2003).

Bu açıklamalar doğrultusunda yalnızlığın nedenlerini şu başlıklar altında sıralamak mümkündür (Haliloğlu, 2008).

1. Sosyal destek eksikliği.

2. Düşük benlik algısı.

3. Zayıf sosyal beceriler.

4. Bireysel (kişisel) ve psikolojik faktörler.

6. Sosyal ilişkilerdeki eksiklikler.

7. Gerçek dışı öznel değerlendirmeler, bilişsel faktörler (yüklemeler, şemalar vb.).

8. Sıkıntı veren duygular veya duygusal zorlanmalar.

9. Toplumsal ve çevresel faktörler.

Yalnızlık utanmaya, beceriksizliğe ve yetersizliğe neden olur, kişisel özgüveni düşürür, aidiyet duygusunu yok eder, strese neden olur ve ruh sağlığına zarar verir (Yaşar, 2007) ve dolayısıyla yalnızlığın insan yaşamını çekilmez hale getirdiği söylenebilir.

Yalnızlık, insanlığın sosyal yönlerini tehdit eden bir durum olarak tespit edilmiş ve uzun yıllardır önemli bir klinik semptom olarak değerlendirilmiştir. İnsanlarda genel tatminsizlik, kaygı, utanç, huzursuzluk gibi olumsuz duygulara neden olduğu, ayrıca alkolizm, intihar girişimi ve depresyon gibi ciddi rahatsızlıklarla da ilişkili olduğu bilinmektedir (Demir, 1990). Ayrıca, yalnızlığın hayattan duyulan memnuniyetle ters orantılı olduğu tespit edilmiştir (Atalay, 2010). Yalnızlık bireylerde güvensizlik duygusu yaratarak çevrelerine ve dolayısıyla hayata uyum sağlamalarını zorlaştırır. Yalnızlık, başta depresyon olmak üzere ruhsal bozuklukların gelişiminde belirleyici bir etkiye sahiptir (Yaşar, 2007).

Yalnızlık düzeyi arttıkça, kişideki anormalleşmenin de arttığı gözlemlenmiştir. Yalnızlığın psikososyal sorunlar ile zihinsel ve fiziksel sağlık üzerinde önemli etkileri vardır, çünkü yalnız insanlar genellikle umutsuzluk, depresyon, sabırsızlık, can sıkıntısı ve öz eleştiri gibi olumsuz duygular yaşarlar. Yalnız bireyler kendilerini olumsuz ve küçümseyici bir şekilde görme eğilimindedirler. Kendilerini aşağılık, değersiz, itici, sevilmeyen ve sosyal açıdan uygunsuz olarak kabul ederler (Atalay, 2010).

Rokach (2004), yalnızlığın etkileriyle ilgili şu noktalara değinir:

1- Yalnızlık, insanların birbirleriyle yakın bağlar kurmasını ve samimi ilişkiler geliştirmesini engeller.

2- Yalnızlık çeken bireyler, diğer insanlarla kurdukları iyi ilişkileri uzun süre sürdüremezler.

3- Yalnızlık, kişinin yaratıcılığını ve enerjisini boşa harcamasına yol açar ve psikolojik olarak olumsuz etkiler yaratır.

4- Yalnızlık hissi, bireyin tüm ilişkilerini kontrol etme çabasına dönüşebilir.

5- Yalnızlık duygusuna sahip kişiler, yaşamlarıyla ilgili kararlar alırken büyük zorluklar yaşarlar.

6- Yalnızlıkla başa çıkılmadığında, insanlar katı ve duygusuz hâle gelebilirler.

7- Yalnızlık, insan için son derece acı verici bir duygudur.

Sonuç olarak, yalnızlık, yukarıda bahsedilenler de dâhil olmak üzere, insan refahının önündeki birçok engelden sorumludur: Sağlık sorunları, psiko-sosyal sorunlar, tatminsizlik, depresyon, kaygı, güvensizlik, utangaçlık, intihar eğilimleri, düşük benlik saygısı ve bunu yansıtan öznel iyi oluş, zihinsel dayanıklılık, kısacası iyilik hali gibi durumlara kötü bir etkisi olduğunu söylenebilir.

1.3. Araştırmanın Amacı

Araştırmamın amacı, birleştirilmiş sınıfta görev yapan öğretmenlerin çalıştığı ortamdaki yalnızlıklarını farklı değişkenler açısından ele alarak incelemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıda verilen soruların yanıtı aranmıştır.

1- Birleştirilmiş sınıf öğretmenleri iş yerinde yaşadıkları yalnızlık deneyimlerini nasıl tanımlamaktadırlar?
2- Birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin olumsuz yalnızlık düzeylerini olumlu hale getirmek için yapılacak çalışmalar nelerdir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma nitel araştırma yöntemi ve durum çalışması deseni ile yürütülmüştür. Merriam'a (2015) göre durum çalışması: "Sınırlı bir sistemin derinlemesine betimlenmesi ve incelenmesidir. Christensen, Johnson ve Turner'a (2015) göre durum çalışması: Bir veya daha fazla vakanın (durumun) yoğun ve detaylı bir tanımı ve analizidir.

2.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, 2022–2023 eğitim-öğretim yılında Konya ilinde görev yapan ve birleştirilmiş sınıfta çalışan 20 sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Tablo 1'de araştırma kapsamında görüşme yapılan sınıf öğretmenlerine ait kodlara yer verilmiştir.

Tablo 1.
Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenleri

Sınıf Öğretmenlerine Verilen Kodlar	Okuldaki Öğretmen Sayısı	Medeni Durum
(1,4,K)	1	Bekâr
(2,5,E)	2	Bekâr
(3,6,K)	1	Evli
(4,7,K)	2	Bekâr
(5,7,K)	1	Evli
(6,7,E)	2	Bekâr
(7,9,E)	3	Bekâr
(8,9,E)	3	Bekâr
(9,9,E)	2	Evli
(10,9,E)	1	Evli
(11,10,E)	2	Bekâr
(12,11,E)	1	Evli
(13,11,K)	1	Evli
(14,12,E)	2	Evli

(15,12,K)	1	Evli
(16,13,K)	2	Evli

* Parantez içerisindeki ilk rakam katılımcının numarasını, ikinci rakam mesleki kıdem yılını, üçüncü sıradaki harf ise cinsiyetini göstermektedir. (E=Erkek, K=Kadın)

Tablo 1. Devamı

Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenleri

Sınıf Öğretmenlerine Verilen Kodlar	Okuldaki Öğretmen Sayısı	Medeni Durum
(17,16,E)	3	Evli
(18,16,E)	2	Evli
(19,16,E)	1	Evli
(20,17,E)	2	Evli

* Parantez içerisindeki ilk rakam katılımcının numarasını, ikinci rakam mesleki kıdem yılını, üçüncü sıradaki harf ise cinsiyetini göstermektedir. (E=Erkek, K=Kadın)

2.3. Veri Toplama Araçları ve Süreci

2.3.1. Görüşme Formu

Birleştirilmiş sınıfta görev yapan sınıf öğretmenlerinin iş yaşamındaki yalnızlıklarının farklı değişkenler açısından değerlendirilmesi amacıyla yaptığımız araştırmada ilgili alan yazın detaylı bir biçimde incelenmiş ve daha sonra araştırmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmelerde, tüm görüşmelerde kullanılmak üzere bir dizi soru hazırlanır. Bu teknik, görüşülen her kişiye aynı sırayla soruların sorulduğu ve katılımcıların soruları istedikleri kapsamda yanıtlamalarına olanak tanıyan bir görüşme şeklidir (Yıldırım & Şimşek, 2016). Formun geçerliğini sağlamak adına eğitim bilimleri bölümünden bir uzmanın birleştirilmiş sınıflı okullarda görev yapan sınıf öğretmenlerine yöneltilen sorularla ilgili görüşüne başvurulmuştur. Birleştirilmiş sınıfta görev yapan 20 sınıf öğretmeniyle yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilerek formda yer alan sorular sorulmuştur. Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenleriyle yaklaşık 60 dakikalık görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Çalışma grubundaki öğretmenlere, toplanan verilerin araştırma dışında herhangi bir amaçla kullanılmayacağı bilgisi verilerek ve soruları güvenle cevaplayabilmeleri için isimlerini gizli tutulacağı ifade edilerek tüm görüşlerini istedikleri gibi ifade etmeleri teşvik edilmiştir. Sorular görüşülen tüm kişilere aynı sırayla sorulmuş olup, görüşme sorularına verilecek yanıtlarda herhangi bir sınırlama getirilmemiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Birleştirilmiş sınıfta görev yapan sınıf öğretmenlerinin iş yaşamındaki yalnızlıklarının farklı değişkenler açısından değerlendirilmesi için yapılan görüşmelerden elde edilen veriler betimsel içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Yıldırım ve Şimşek (2016) betimsel içerik analizi katılımcıların görüşlerinin daha iyi yansıtılması için doğrudan alıntıların ön plana çıkarıldığı bir analiz türü olarak ifade etmektedirler.

Yapılan görüşmelere ilişkin çözümleme yapılarak görüşme detayları yazılı doküman haline getirilmiştir. Araştırmanın verilerinin açıklanması ve alan yazın çerçevesinde yorumlanması belirlenen konulara göre yapılmıştır. Araştırmaya katılan her öğretmene bir kod verilmiştir. Görüşmeye ait notlar bulgular bölümünde tırnak içerisinde verilmiş ve görüşmenin hangi öğretmene ait olduğu parantez içinde belirtilmiştir. Araştırmada da katılımcıların görüşleri doğrudan alıntı yoluyla verilmiş ve buradan hareketle yorumlar ve sonuçlara ulaşılmıştır.

Yazarların meslek hayatlarının belirli bir döneminde birleştirilmiş sınıfta çalışmış olmaları, yaşanılan sorunları daha net görmelerini sağlamıştır. Araştırma sırasında sorunları öğrenen değil sorunların içinden gelmenin verdiği bilgi ile araştırma daha verimli hale gelmiştir.

2.5. Araştırmanın Etik İzni

Yapılan bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

3. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde birleştirilmiş sınıfta görev yapan sınıf öğretmenlerinin yalnızlık hakkındaki düşünceleri, görev yaptıkları okuldaki yalnızlık durumları, birleştirilmiş sınıfta çalışmanın yaşamlarına etkisi, birleştirilmiş sınıfın zor yanları, okullarındaki yalnızlık durumlarının cinsiyete, medeni duruma, yaşa, kıdeme ve memleketinde çalışıp çalışmama durumuna göre farklılaşması konuları ve bu konularla ilgili sınıf öğretmenlerinden yapılan birebir alıntılara yer verilmiştir.

3.1. Yalnızlık hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

Birleştirilmiş sınıfta görev yapan sınıf öğretmenlerinin yalnızlık hakkındaki düşünceleri sorulduğunda, yalnızlığı genel olarak kişinin duygu ve düşüncelerini paylaşacak kimsenin olmaması, tek başına kalmak olarak tanımlamışlardır. Konu ile ilgili öğretmen görüşleri aşağıda belirtilmiştir.

(1,4,K): ''Yalnızlık neşeyi, sevinci, heyecanı, korkuyu, üzüntüyü ve zamanı paylaşacak kimsenizin olmayışı, terk edilmişlik, mutsuzluk, içine kapanıklık.''

(4,7,K): ''Kişinin kendisini dünyadan kopmuş hissetmesi hali diyebilirim. Kimsesiz olma durumu da denebilir.''

(10,9,E): "Yalnızlık etrafımızdaki insanlardan kendimizi soyutlanmış gibi hissetmektir. Öyle zaman olur bağırsanız da kimse sizi duymaz. Yalnızlık çok zor bir de öğretmenlikte yeniyseniz daha da zor."

(16,13,K): ''Yalnızlık sadece tek başına yaşamak değil sevincini, üzüntünü, derdini de tek başına göğüslemektir. Sayısal bir yalnızlıktan bahsetmiyorum bazen kalabalık ortamda da kişi yalnız olabilir. Aslında önemli olan duygu ve düşüncesini paylaşacak biri ya da birilerinin olmasıdır. 2 öğretmenli okulda çalışıyorum ve meslektaşım ile çok iyi anlaşıyoruz. Daha önceki yıllarda anlaşamadığım kişilerle çalıştım ve o zamanlar yalnızlık hissediyordum fakat şu an paylaşımda bulunduğum biri olduğu için çok sık yaşamıyorum o duyguyu.''

Öğretmen görüşlerine bakıldığında yalnızlığın objektif tanımı olan ''kimse bulamama durumu'' ile aynı tanımlanmış fakat kalabalık bir ortamda yalnız hissedilmesi ile sübjektif bir tanım haline gelmiştir.

3.2. Birleştirilmiş sınıfta görev yaparken kendinizi yalnız hissediyor musunuz?

Birleştirilmiş sınıfta görev yapan sınıf öğretmenlerinin çalıştıkları okulda yalnızlık hissedip hissetmediği hakkındaki düşünceleri sorulduğunda genel olarak yalnızlık duygusunu hissettiklerini belirtmişlerdir.

(3,6,K): ''Kesinlikle yalnızım. Diğer okullarda farklı etkinlikler yapılıyor fakat ben tek başıma bunların hepsinden mahrum kalıyorum. Özellikle serviste gelip giderken aralarındaki muhabbeti duyduğumda ben ne zaman böyle okullarda çalışacağım diye iç geçiriyorum.''

(13,11,K): ''Zordur birleştirilmiş sınıf öğretmeni olmak. Elektriğin yoktur. O olsa su yoktur. O olsa telefon vb. uzayıp gider. Hep bir tarafın eksiktir. Hep bir tarafın yalnız. Tek öğretmem olmam sebebiyle hep yalnızım. İletişim kuramamak, sadece kitaplarla arkadaş olmak, dünyayla iletişimin sadece öğrenciler ve 3-5 veli… Elbette onlarla iletişim kurmak çok güzel ama insanın farklı ortamlarda bulunması tecrübe edinmesi ve kendini rahatlatması gerekir. Okula gelen-giden evrak, okulun fiziki durumu, öğrencilerin eğitimi hepsiyle aynı anda uğraşmak zorunda kalırsın. Hep bir yanın yalnızdır.''

(2,5,E): ''2 öğretmenli okulda çalışıyorum. Meslektaşım ile bazen fikir ayrılığımız oluyor ve bir süre aynı okulda iki yabancı oluyoruz işte o anlarda fazlasıyla yalnız hissediyorum.''

Yapılan görüşme sonucunda birleştirilmiş sınıfta çalışan öğretmenlerde yalnızlık hisse çok fazla olduğu tespit edilmiştir. Kurumdaki kişi sayısının az olması, yalnızlığı artıran en temel sebep olarak gösterilmiştir.

3.3. Birleştirilmiş sınıf öğretmeni olarak bu okullardaki görevinizin yaşamınıza (sosyal-kültürel, aile, ekonomi) etkisine ilişkin görüşleriniz nelerdir?

Birleştirilmiş sınıfta görev yapan sınıf öğretmenlerinin görevleri yaşamlarını nasıl etkiliyor diye sorulduğunda genel olarak olumsuz olduğu anlaşılıyor.

(19,16,E): ''Eğitim öğretim öğrencilerle çok güzel cıvıl cıvıl, ancak düzen ve işleyişin normal okullar gibi olmadığı aşikâr. Kendi imkânlarımızla okula ulaşım sağlıyor okulda etkinlik sağlamaya çalışıyoruz. Okulun eksiklerini kendi imkânlarımızla gidermeye çalışıyoruz. Dikkat dağınıklığı yaşıyorum çünkü 4 sınıfla 4 ayrı seviye ile birden ilgilenirken öğrenci sayısı az olsa bile çok bölünüyoruz. Örnek verilen ders programındaki gibi bir işleyiş mümkün değil çünkü çocuklar robot değil. Ödevli grup, etkinliğini bitirince dersten bağımsız davranışlara meyil ediyor. Evime geldiğimde aşırı yorgun hissediyorum. Bu kişiden kişiye değişebilir çünkü yapacak bir şey yok diye duruma uyum sağlayabilen ile yapacak bir şey yok deyip köşesine çekilmeyen öğretmen arasında fark var. Eğitimde fırsat eşitliğinin bu şekilde mümkün olmadığını düşünüyorum. Öğrencilerimin serbest zaman etkinliklerini birlikte doya doya değerlendiremiyoruz çünkü yetişmesi gereken konular var. Öğrencilerimiz eğlensin diye elimizden geleni de yapmaktayız ancak onların müzik serbest etkinlik resim derslerini doya doya yapamıyoruz. İngilizce öğretmenimizin olmayışı da ayrıca zor. Elimizden geleni yapıyoruz ama normal bir eğitim öğretim ortamı kadar donanımlı olabildiğimizi düşünemiyorum yapabildiğim çok şeyle gurur duyarken yapmadıklarım için büyük eksiklik hissediyorum. Yani bunda müdür yetkili olmanın etkisi de büyük. Bir şekilde koordinasyon sağlarken idari bir evrak doldurulacak formlar evraklar okulun tesisatı kaloriferi ısınması her şeyi ile de ilgilenmek vs. Bir toplantıya gidince 4 sınıfın birden boşa düşmesi kadar üzücü bir durum olamaz.''

(14,12,E): ''Birleştirilmiş sınıflar ücra köylerde bulunur. Çoğunda yol, elektrik, su, internet vb. ihtiyaçlar ya yoktur ya da kısıtlıdır. Sosyallik zaten yok. Her şeyle aynı anda ilgilenmek, daha fazla yorulmak, bunalmak, ailenize de yansır. Stresinizi atmaya çalışırken kırarsınız onları. Eğer gidiş geliş yapıyorsanız servis ücretleri alır ek ders ücretinizi de buraya verirsiniz.''

(11,10,E): ''Birleştirilmiş sınıfta iki sınıfa birden bakıyorsunuz bir de müdür yetkililik varsa cabası, bağımsız okullarda en az üç kişinin yaptığı bir işi tek başınıza yaptığınız için eve yorgun argın geliyorsunuz kendinize ailenize yeterince vakit ayıramıyorsunuz bu da doğal olarak her şeyi etkiliyor.''

Yapılan görüşmelerde öğretmenlerden olumlu bir tek cevap alınmamış, özellikle aile hayatına yansıyan olumsuzlukları daha çok dile getirilmiştir.

3.4. Birleştirilmiş sınıfta görev yapmaya devam etmek ister misiniz? Cevabınız hayır ise: Birleştirilmiş sınıfta görev yapmanın en zor yanı (ya da yanları) sizce nedir?

Birleştirilmiş sınıfta görev yapan sınıf öğretmenlerinin görevlerine aynı okulda devam etmek isteyip istemedikleri hakkında düşünceleri sorulduğunda genel olarak çalışmak istemedikleri yönünde fikir beyan ettikleri görülüyor.

(20,17,E): ''Hayır istemem. Bir okulda idari işler sabit bir yönetici tarafından yapılmalı okulun aksayan fiziki olumsuzlukları eksiklikleri ile ilgilenebilecek biri ile. Bir öğretmenin vicdanı el vermiyor, öğrencileri için üzülüyor bunun yanında daha fazlasını öğrencilerine kazandırabilecekken bu sağlanamıyor mesleki açıdan yetersiz miyim düşüncesi ile yalnız kalıyoruz. Yaptığımızın hiç kimse tarafından takdir görmemesi cabası. Öğrencilerimizle her şey çok güzel çok sıcak bir ortam ama zamanımızın çoğu sadece bu şekilde geçince başka öğretmenlerle fikir alışverişinde bulunabileceğimiz bir durum söz konusu olmuyor.''

(14,12,E): ''Hayır. En zor yanı etkileşim kuracak etkinlikleri paylaşacak ya da yardımlaşacak zümre olmaması.''

(17,16,E): ''Hayır. En zoru farklı seviyelerdeki öğrencilerin bir arada olması ve müfredatın yetişmemesi, acaba ben mi yapamıyorum düşüncesi kafamdan çıkmıyor, ne yapsam da öğrenemeyen öğrenciler oluyor. Vicdanen rahat olmak imkânsız. Ayrıca fikir alış verişi yapacak bir zümrenin olmaması da yapılan işin doğruluğunu tartışılır kılıyor.''

(5,7,K): ''Hayır, kesinlikle istemem. Bu okuldan gitmek için gün sayıyorum desem yeridir. Mesleğimi çok seviyorum fakat burada köreldiğimi hissediyorum. Okulda, evde, yolda, her yerde acaba yarın farklı bir etkinlik yapsam da

öğrenseler, neden öğrenmediler gibi düşüncelerle boğuşuyorum. Fiziksel yorgunluk bir yana psikolojik olarak aşırı yıpratıyor.''

Birleştirilmiş sınıfta görev yapan öğretmenlerden tekrar birleştirilmiş sınıfta çalışmak isteyene rastlanmamıştır. Sorulan soruya ''hayır'' diyerek başlanmış ve ardından olumsuz yaşantılardan bahsedilmiştir.

3.5. Birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin iş yerindeki yalnızlıkları sizce cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?

Birleştirilmiş sınıfta görev yapan sınıf öğretmenlerinin cinsiyetlerinin yalnızlıklarına etkisi sorulduğunda ise genel düşünce erkek öğretmenlerin daha az yalnızlık hissettikleri görülmüştür.

(5,7,K) : ''Bence erkek öğretmenler biraz daha avantajlı bu konuda. Kömür işi, odun işi gibi güç gerektirecek işler olduğunda zorlanıyorum ve yardım edecek kimsenin olmaması da beni yalnızlık hissine sürüklüyor. ''

(7,9,E): ''Kadınlar erkeklere göre daha fazla yalnızlık çekmektedirler. Köy yerlerinde kadınlar istedikleri gibi dışarı çıkıp gezemiyorlar fakat erkekler her an istediği gibi dışarıdalar ve genellikle köyün gençleri okul çevresinde oluyor kimi zaman futbol oynamak kimi zaman sohbet muhabbet için, biz erkek öğretmenler de onlarla boş zamanlarda vakit geçirebilirken kadın öğretmenler bu tarz etkinliklere katılamıyor bu yüzden kadınlar daha yalnız kalıyor.''

(6,7,E): ''Kesinlikle cinsiyet etkili oluyor. 2 öğretmenli bir köy okulunda çalışıyorum. Meslektaşım kadın, ben köylü ile sürekli muhabbet halindeyim fakat diğer öğretmenimizin görüşüp konuşacağı kimse okula ya da çevresine uğramıyor. İlkokulda genellikle anneler ilgilenir fakat köy yerlerinde anneler okula çok fazla gelip gidemiyor bu durumda kadın öğretmenlerin iletişim kuracağı kişiler sınırlı kalıyor diye düşünüyorum.''

3.6. Birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yalnızlıkları sizce medeni durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?

Birleştirilmiş sınıfta görev yapan sınıf öğretmenlerinin yalnızlıklarının medeni duruma göre değişip değişmediği sorulduğunda genel düşünce evli olanların bekâr olanlara göre daha az yalnızlık hissettiği yönünde olmuştur. Evli bireylerin hayat mücadelesinin farklılaşması onları daha başka sorunlarla mücadeleye yönlendirmiş, aslında yalnızlık yaşıyorlar fakat o tanıma kendilerini koyamıyorlar.

(8,9,E): ''Bence bekârlar daha yalnız. Okulumuzda 2 bekâr 1 evli öğretmen mevcut. Evli olan arkadaşın farklı okullarda olsun, oturduğu yerde olsun daha geniş bir çevresi var. Bundan dolayı çok fazla yalnız değil teneffüslerde telefonla iletişim halinde, biz bekârların ise iletişim kurduğu kişi sayısı sınırlı kalıyor.''

(12,11,E): ''Velilerimiz evli olduğum için benimle daha çok iletişim halinde oluyorlar. Köy yerinde böyle bir algı var evli ise gelip gidebilir fakat bekârlar mesafeli dursun tarzında. O yüzden evliler daha az yalnızlık durumu yaşıyor diye düşünüyorum.''
(15,12,K): ''Bekârken de birleştirilmiş sınıfta çalıştım şu an evliyim yine birleştirilmiş sınıfta çalışıyorum. Evlisin bir de çocuğun varsa o zaman farklı insanların davranışlarını kafaya takıp kendini soyutlama durumun azalıyor. Kimse olmasa da ailem yeter düşüncesi hakim oluyor ayrıca geçim derdi gibi bir durumda söz konusu bunları üst üste koyunca okul ortamındaki tek olmak ya da kimseyle konuşmamak çok etkilemiyor. İşimi yapar giderim havasında oluyoruz. Bu sebeplerden dolayı bekârlar daha yalnız kanaatindeyim.''

(18,16,E): ''Bu soru gelene kadar hiç bu açıdan düşünmemiştim. Evli insan okulda problem yaşasa, tek başına kalsa da alışılmışlık oluyor sanırım ya da benim çalıştığım insanlar hep bu tarz insanlar oldu. Okula gel git dersini anlat görev tamamlandı, eve dön. Birileriyle konuşmak gibi dertleri pek olmuyor. Kafalarında farklı düşüncelerle geziyorlar. Bekârlar çok takıyorlar kafalarına bazı durumları ve bu onları yalnızlığa itiyor.''

3.7. Yaş değişkeni birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin yalnızlıklarını etkilemekte midir?

Birleştirilmiş sınıfta görev yapan sınıf öğretmenlerine yaş değişkeni ile yalnızlıklarının durumları arasında nasıl bir bağ olduğu sorulduğunda çok anlamlı bir görüş ayrılığı olmasa da genç olanlar içinde daha fazla yalnızlık çektiğini söyleyenler kısmen daha fazladır.

(14,12,E): ''Bence yaşı büyük olanlar bu durumlarla nasıl baş edeceğini küçüklerden daha iyi bilir. Bu yüzden gençler daha fazla yalnızlık çekerler.''

(20,17,E): ''Etkilemektedir. Genç arkadaşlar velilerin normal sözlerini dahi farklı algılayıp kendilerine tavır yapıldığı düşüncesine giriyor. Öyle ki mesaja geç cevap veren veliyi kendisine cephe aldı diye düşünüp o kişiden uzak duruyor; oysa yaşı büyük olanlar müsait değildir, görmemiştir diyerek düşüncelerini dizginliyor böylece kendisini soyutlamayıp günlük işine devam ediyor.''

(15,12,K): ''Aşırı fark olduğunu düşünmüyorum aslında fakat genç öğretmenler kendisini etraftan soyutluyor gibi geliyor. Bu yüzden de yalnızlık duygusunu çok fazla yaşarlar.''

3.8. Kıdem değişkeni birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin yalnızlıklarını ne ölçüde etkilemektedir?

Birleştirilmiş sınıfta görev yapan sınıf öğretmenlerine yalnızlıklarının kıdemlerine göre değişip değişmediği sorulduğunda genel düşünce kıdemli öğretmenlerin daha az yalnızlık hissettiği yönünde olmuştur.

(9,9,E): ''Kıdem, öğretmenin mesleki yılı ve tecrübesi demektir. Yaşı genç öğretmenler fiziksel zorlukların üstesinden daha kolay gelirken sosyallik eksikliği onlarda daha büyük kayıplar oluşturur. Daha kıdemli öğretmenler ise fiziksel ihtiyacın karşılanmasında zorlanabilirken sosyalliğini kendi şartları doğrultusunda yaşayabilir. Yalnızlık her iki durumda da zor olsa da kıdemli öğretmenler üstesinden daha kolay gelebilmektedir.''

(1,4,K): ''Kıdemli olanların yaşı da büyük olduğundan ilgi alanı sosyallikten çok farklı alanlarda oluyor bu sebeple yalnızlık daha az etkiliyor diye düşünüyorum.''

(6,7,E): ''Kıdem arttıkça tecrübe artar. Yalnızlığının merhemini kendi temin etmeye çalışabilir. Kendi açımdan değerlendirdiğimde ilk yıllarımda daha çok kafaya takıyordum bu durumu fakat kıdem arttıkça daha çok alışıyor sanırım insan, farklı ilgi alanları oluşuyor ve etrafta pek insan aramaz oluyor. Farklı bir deyişle kıdem arttıkça B planı her zaman oluyor kıdemli olanların. ''

3.9. Çalıştığınız okulun memleketinizde olup olmamasına göre sizce okuldaki yalnızlık durumunuz değişir mi?

Birleştirilmiş sınıfta görev yapan sınıf öğretmenlerine yalnızlıklarının çalıştıkları okulların memleketlerinde olup olmaması durumuna göre değişip değişmediği sorulduğunda genel düşünce memleketinde çalışan öğretmenlerin daha az yalnızlık hissettiği yönünde olmuştur.

(16,13,K): ''Elbette. Doğduğunuz yer ile çalıştığınız yer aynı yerde ise akraba faktörü ve doğuştan gelen ailenin ve akrabalarının da tanıdıkları ile bir çevreniz vardır zaten. Yardımlaşma ve iletişim daha kolaydır.''

(8,9,E): ''Kesinlikle değişir. Şu an memleketimde olsam eş dost akraba derken yalnızlık hissetmem. Fakat memleket dışında köydesiniz çevre kısıtlı oluyor. Yalnızlık artıyor.''

(1,4,K): ''Memleketinde olan, hele ki köyü de varsa okul ortamını çok kafaya takmaz. Dersini anlatır çıkar okuldan. Bağ bahçe işleri ve planlaması ile vakit geçirir. Eş, dost, akraba derken çok yalnız kalmaz.''

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırma, birleştirilmiş sınıfta görev yapan öğretmenlerin iş yaşamındaki yalnızlıklarının; yaş, cinsiyet, medeni durum, mesleki kıdem, çalıştıkları okulların memleketlerinde olup olmama durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelenmek amacıyla yapılmıştır. Bunun yanı sıra birleştirilmiş sınıfta görev yapan sınıf öğretmenlerinin bu okullardaki görevlerinin hayatlarına (aile, ekonomik, sosyo-kültürel) etkileri öğretmen görüşleriyle belirlenmiştir.

Araştırmanın çalışma grubu, 2022–2023 eğitim-öğretim yılında Konya ilinde görev yapan ve birleştirilmiş sınıfta çalışan 20 sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Birleştirilmiş sınıfta görev yapan sınıf öğretmenlerine yalnızlık hakkındaki düşünceleri sorulmuş ve genel olarak tek başına kalmak, duygu ve düşüncelerini paylaşacak birilerinin olmaması gibi düşüncelerin çoğunlukta olduğu tespit edilmiştir. Yalnızlık konusunda birçok kuramcı çeşitli görüş bildirse de Young (1982) çok önemli bir çalışma yapmıştır. Young (1982), yalnızlığın farklı alanlarda yaşandığını belirterek 12 grup oluşturmuştur.

Oluşturduğu gruplar içerisinde; tek başına olmaktan mutsuzluk duyma grubu araştırma sonucumuzla örtüşmektedir.

Çalışma ortamlarında karşı karşıya kalınan yalnızlık, diğer yalnızlık tanımlamalarından farklı olarak özellikle kişilerin içinde bulundukları sosyal çevrelerden kaynaklanan bir durumdur. Bu durum; kişilerin bir başına bırakılma, dışlanma veya tek başına kalma gibi durumlarını ifade eder (Yılmaz ve Aslan, 2013). Kişinin duygularının diğer insanlar tarafından karşılık bulmaması sonucunda ortaya çıkan olumsuz duygu durumu yalnızlığı ifade eder. Görüşlerine başvurulan öğretmenlerimiz yalnızlığın tek başınalık ve duygusallık boyutu üzerinde durmuştur. Birleştirilmiş sınıf öğretmeni olarak bu okullardaki görevlerinin yaşamlarına (sosyal-kültürel, aile, ekonomi) etkisine ilişkin görüşlerine başvurulan öğretmenlerden genellikle olumsuz cevaplar alınmış olup, yalnızlığın hayatlarının her alanını etkilediği görüşü hakim olmuştur.

Yalnızlığın diğer okullara göre fazla olduğu birleştirilmiş sınıflarda çalışmaya devam etmek isteyen öğretmen sayısının yok denecek kadar az olduğu araştırmamıza katılan öğretmen görüşlerinden anlaşılmaktadır. Bunun sebebi olarak ise çalışılan okulda en fazla 3 öğretmenin olması ve bu sınıfların kırsaldaki okullarda bulunması nedeniyle yapılacak aktivite sayısının kısıtlı olması gösterilebilir. Yalnızlığın bir diğer değişken olan cinsiyetle ilgisi olup olmadığı hakkında görüşlerine başvurulan öğretmenler genel olarak kadın öğretmenlerin daha çok yalnızlık çektiği yönünde görüş bildirmiştir.

Kaplan'ın (2011) araştırmasında bayan öğretmenlerin erkek öğretmenlerden anlamlı şekilde daha fazla yalnızlık yaşadıklarına dair bulgulara ulaşılmıştır. Bu durumun sebebi olarak erkeklerin dışa dönük yetiştirilmeleri sonucunda sosyal ilişkilerinin ve arkadaş edinmelerinin daha rahat olduğu şeklindeki genel kanı gösterilebilir. Gün'e (2006) göre, kadın öğretmenlerin iş yerinde yaşadıkları yalnızlıkta duygusal yoksunluk alt boyutu ön plana çıkmaktadır. Duygusal yoksunluk alt boyutunda yaşanan yalnızlık kendini rahat ifade edememekten, çekimserlikten veya iletişim kurulan insanlar tarafından anlaşılamama düşüncesinden kaynaklanabilir.

Medeni durumun yalnızlığa etkisi incelendiğinde ise bekâr öğretmenlerin evli olanlara göre daha fazla yalnızlık yaşadığı görüşü hakim olmuştur. Jones vd. (1982) yalnızlığın partnersizlikten ya da gönülsüz ilişkilerden kaynaklanmadığını ancak bu faktörlerin yalnızlığın gelişmesine zemin hazırladığını vurgulamıştır. Baron vd. (1994) ve West vd. (1986) tarafından yapılan çalışmalarda evli olmayan bireylerin evli olanlara göre yalnızlıklarının fazla olduğu fikri ortaya çıkmıştır. Bu durum araştırmamız ile tutarlık göstermektedir.

Yaş değişkeni ile yalnızlık arasındaki ilişkiye baktığımızda araştırmamıza katılan öğretmenler "Yaş ilerledikçe yalnızlık azalmaktadır." şeklinde görüş bildirmişler buradan hareketle literatür incelendiğinde ise Kaplan (2011) tarafından yapılan araştırmada, yaş değişkenine göre öğretmenlerin iş yerindeki yalnızlık puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 20-25 yaş grubundakilerin 26-30 yaş grubundaki meslektaşlarına göre iş yaşamında daha fazla yalnızlık hissi yaşadıkları belirlenmiştir. Bu sonuçlar, yaş düzeyi azaldıkça yalnızlık düzeyinin arttığını göstermektedir.

Kıdem değişkeni hakkında görüşlerine başvurulan öğretmenlerimiz "Kıdem arttıkça yalnızlık azalmaktadır." şeklinde görüş bildirmişler. Bakioğlu ve Korumaz'ın (2014) araştırmasında da kıdem düştükçe yalnızlıklarının azaldığı ve kariyere giriş (1-5 yıl) evresindeki öğretmenlerin, hem deneycilik (11-15 yıl) hem de sakinlik evresinde (21 yıl ve üstü) yer alan öğretmenlere göre kendilerini okulda anlamlı düzeyde yalnız hissettikleri tespit edilmiştir. Ayrıca kıdem olarak 1-5 yılında olanların meslekte ve okullarda yeni oldukları için arkadaş çevrelerinin sınırlı olmasının yalnızlıklarını arttırdığı düşünülmektedir.

Çalışılan okulun memleketlerinde olup olmama durumu hakkında görüşlerine başvurulan öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu memleketinde çalışmanın yalnızlığı azalttığı, çevrenin çoğunun eş, dost, akraba

olması sebebiyle yalnızlığın hissedilmeyeceği görüşünü bildirdi. Literatür taramasında bu konuyla ilgili çalışmalara rastlanmamıştır.

Bu araştırmada elde edilen bulgular neticesinde ulaşılan sonuçlar aşağıda yer almaktadır:

1- 'Yalnızlık' günümüz insanının istese de istemese de hayatının belirli dönemlerinde karşı karşıya kaldığı bir durumdur. İnsanlar bu durumdan kaçamazlar, farklı bir deyişle insanların kaderi durumuna gelmiştir.

2- Birleştirilmiş sınıflı okullarda çalışan öğretmenlerin diğer okullara göre daha fazla yalnızlıkla karşı karşıya kaldıkları görülmüş ve bu sebepten dolayı birleştirilmiş sınıflı köy okullarında çalışan öğretmenler bu okullarda tekrar çalışmak istemediklerini belirtmiştir.

3- Birleştirilmiş sınıflı okullarda görev yapan öğretmenlerin çalıştıkları okuldaki gerek öğrenci gerekse öğretmen azlığından dolayı yalnızlık duygusunu fazlaca yaşadıkları, bu okullarda çalışmalarının okul dışı hayatlarına olumsuz etkilerinin olduğu, özellikle sosyal ortam konusunda oldukça dezavantajlı oldukları görülmüştür.

4- Birleştirilmiş sınıflı okullarda görev yapan kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre daha fazla yalnızlık yaşadığı görülmüştür.

5- Birleştirilmiş sınıflı okullarda çalışan bekâr öğretmenlerin evli öğretmenlere göre daha fazla yalnızlık yaşadıkları tespit edilmiştir.

6- Birleştirilmiş sınıflı okullarda çalışan öğretmenlerin yalnızlık-yaş değişkeni incelendiğinde ise yaşı küçük olan öğretmenlerin daha fazla yalnızlık yaşadığı görülmüştür.

7- Birleştirilmiş sınıflı okullarda çalışan öğretmenlerin yalnızlık-kıdem değişkeni incelendiğinde; yaş değişkeni ile aynı düşüncede söylemler elde edilmiş olup kıdem arttıkça yalnızlık azalıyor şeklinde bir sonuca ulaşılmıştır.

8- Çalışılan okulun memleketinde olup olmama durumuna bakıldığında memleketinde çalışan öğretmenlerin yalnızlıklarının memleket dışında çalışanlara göre daha az olduğu görülmüştür.

Araştırmamda elde edilen bulgular neticesinde ulaşılan sonuçlar ışığında oluşturulan öneriler aşağıda yer almaktadır.

1- Yalnızlık kavramı, yalnızlığın sebepleri, sonuçları, karşılaşılan yalnızlıkla baş etme yöntemi gibi çeşitli başlıklarda öğretmenlere çevrim içi veya yüz yüze eğitimler verilebilir.

2- Birleştirilmiş sınıfta görev yapan kadın öğretmenlere Milli Eğitim Bakanlığı iş yerinde yalnızlık boyutunda psikolojik yönden destek verecek çalışmalar yapabilir.

3- Özellikle tek öğretmenli okullarda evrak yükünü azaltacak bir takım çalışmalar yapılabilir.

4- Birleştirilmiş sınıflı okullara haftanın belirli günlerinde rehber öğretmenler görevlendirilebilir.

5- Günümüzde devam etmekte olan 'Kardeş Okul' projesi düzenli bir plan doğrultusunda milli eğitim tarafından denetimi yapılarak sürdürülebilir.

6- İlçe milli eğitim müdürlükleri tarafından okullar arası etkileşimi artırmak için çeşitli yarışmalar, sportif faaliyetler düzenlenebilir.

7- Hem idari hem de sınıf içi sorumlulukları fazla olan birleştirilmiş sınıf öğretmenlerine çalıştığı belirli bir yıl için kademe, derece veya maddi olarak teşvik programları oluşturulabilir.

8- Birleştirilmiş sınıflı okulların müfredatları sadeleştirilebilir. Böylelikle öğretmenler kısa zaman aralığında birçok kazanım verme stresine girmezler ve daha verimli ders planları ortaya çıkar.

9- Birleştirilmiş sınıflarda daha tecrübeli öğretmenlere görev verilmesi sağlanabilir.

10- Birleştirilmiş sınıflı okullara sosyal, kültürel, tarihi vb. gezilerde öncelik tanınabilir.

Kaynakça

Abay, S. (2006). *Birleştirilmiş sınıf uygulamasında öğretmenlerin öğrenme öğretme sürecinde karşılaştığı sorunlar* [Yüksek Lisans Tezi]. Atatürk Üniversitesi.

Açan, M. (2015). Birleştirilmiş sınıfta ilk okuma yazmayı öğrenme ve öğretme sürecinin betimlenmesi: Bir durum çalışması. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.

Allison, D. (1997). Assessing stres among public school principalsin British Columbia. *Psychological Reports, 80*, 1103-1114

Atalay, H. (2010). Yalnızlık Notları, *Psikeart Dergi*, *11*. (www.psikeart.com)

Bakioğlu, A. ve Korumaz, M. (2014). Öğretmenlerin okulda yalnızlıklarının kariyer evrelerine göre incelenmesi, *Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, *39*, 25-54.

Baron-Cohen, S. Ring, H & Moriarty, J. ve ark. (1994) Recognition of mental state terms. Clinical findings in children with autism and a functional neuroimaging study of normal adults. *Br J Psychiatry 165*: 640-9.

Cubitt, S. & Burt, C.(2002) Leadership style, loneliness and occupational stres in New Zealand primary school principals. *New Zealand Journal of Educational Studies, 37*(2), 159-169.

Çınar, İ. (2002). *Kuram ve uygulamalarıyla ilk okuma yazma öğretimi*. Öz Serhat Yayınları.

Demir, A. (1990). *Üniversite öğrencilerinin yalnızlık düzeylerini etkileyen bazı etmenler* [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. Hacettepe Üniversitesi.

Demirtaş, H. ve Güneş, H. (2002). *Eğitim yönetimi ve denetimi sözlüğü*. Anı Yayıncılık.

Doğan, A. R., (2000), *Birleştirilmiş Sınıflarda Eğitim Öğretim.* Uzun Yayınevi.

Doğan, T., Çetin, B. ve Sungur, M.Z. (2009). İş yaşamında yalnızlık ölçeği türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi, 10*, 271-277.

Dussault, M., Deaudelin, C., Royer, N. & Loiselle, J. (1999). Professional isolation and occupational stress in teachers. *Psychological Reports, 84*, 943-946.

Erdem, A. R. (2006). *Birleştirilmiş sınıflarda öğretim*. Anı Yayıncılık.

Erden, M. (1999). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Alkım Yayınları.

Griffin, J. (2010). *The lonely society?* Mental Health Foundation.

Haliloğlu, S. (2008). *Ortaöğretim 9. Sınıf öğrencilerin yalnızlık düzeyleri, bağlanma biçimleri ve işlevsel olmayan tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Malatya ili örneği)* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. İnönü Üniversitesi.

Hortaçsu, Nuran (1991) *İnsan ilişkileri* [1. Baskı]. İmge Kitabevi Yayınları. Ankara.

Jones, W.H., Carpenter, B.N. ve Quinnata, D. (1985). Personality and interpersonal predictors of loneliness in two cultures. *Journal of Personality and Social Psychology, 48*, 1503-1511

Kaiser, J. S. (1981). Motivation, Deprivation; No Reason to Stay, *Journal of Teacher Education, 32*(5).

Karaoğlu, N., Avşaroğlu, S. ve Deniz, M. E. (2009). Yalnız mısın? Selçuk üniversitesi öğrencilerinde yalnızlık düzeyi ile ilgili bir çalışma. *Marmara Medical Journal 22*(1);019-026

Kılınç H. & Sevim, S. A. (2005). Ergenlerde yalnızlık ve bilişsel çarpıtmalar, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, *38*(2), 67-89.

Koçak, R. (2003), *Duygusal ifade eğitimi programının üniversite öğrencilerinin aleksitimi ve yalnızlık düzeylerine etkisi* [Doktora Tezi]. Ankara Üniversitesi.

Köklü, M. (2000).*Birleştirilmiş sınıf yönetimi ve öğretim*. Beta Basım Yayım Dağıtım.

Köksal, K. (2009).*Birleştirilmiş sınıflarda öğretim*. Pegem A Yayıncılık.

Köy Okulları Değişim Ağı (KODA). (2019). *2018-2019 faaliyet raporu*. https://kodegisim.org/wp-content/uploads/2022/03/KODA-2018-2019-Faaliyet-Raporu-.pdf

McWhiter, B. (1990). Loneliness: A review of current literature with ımplications for counseling and research, *Journal Of Counseling And Development, 68*, 417-422.

MEB, (2014) *Talim terbiye kurulu başkanlığı birleştirilmiş sınıflar haftalık ders programı*. http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_12/17044715_birlestirilmis_haf_ders_ prg.rar

Mercan, N., Oyur, E., Alamur, B., Gul, S., & Bengul S. (2012). İş yeri yalnızlığı ve sosyal fobi arasındaki ilişkiye yönelik bir araştırma, *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 4*(1), 213- 226.

Merriam, S. B. (2015). *Nitel vaka çalışması*. İçinde, E. Karadağ ve S.Turan, (Çev.), Nitel araştırma yöntemleri (s.39-54). Nobel yayıncılık.

Milli Eğitim Bakanlığı ilköğretim Kurumları Yönetmeliği (2003). [Çevrim-içi: http://mevzuat.meb.gov.tr/html/ilkogrkuryon_1%5Cilkogrkuryon_2.html], Erişim tarihi: 12.04.2023

Nartgün, Ş. S. ve Demirer, S. (2016). Öğretmenlerin örgütsel sessizlik ile iş yaşamında yalnızlık düzeylerine ilişkin görüşleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi, 7*(2), 139-156.

Oğuz, E. ve Kalkan, M. (2014). Öğretmenlerin iş yaşamında algıladıkları yalnızlık ile sosyal destek düzeyleri arasındaki ilişki. *İlköğretim Online, 13*(3), 787-785.

Özdayı, N. (1990). *Resmi ve özel liselerde çalışan öğretmenlerin iş tatmini ve iş streslerinin karşılaştırmalı analizi* [Basılmamış doktora tezi]. İstanbul Üniversitesi.

Özkan, Z. (2019). *Türkçe ve Türk kültürü dersi öğretmenlerinin örgütsel sosyalleşme ve iş yaşamında yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişki* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Öztürk, H. D. (2002). *Birleştirilmiş sınıflarda öğretim*. TAKAV Matbaacılık ve Yayıncılık A.S.

Perlman, D. & Peplau, L. A. (1982). Theoretical approaches to loneliness. Loneliness: A sourcebook of current theory, *Research And Therapy*, 123-134

Peplau, L. A. & Perlman, D. (1984). Loneliness research: A survey of empirical findings. In L. A. Peplau & S. Goldston (Eds.). *Preventing the harmful consequences of severe and persistent loneliness* (pp. 13-46). U.S.: Goverment Printing Office.

Rokach, A. (2004). Loneliness then and now: reflections on social and emotional alienation in everyday life, *Current Psychology, 23*(1), 24-40.

Rotenberg, K. J. (1999). *Parental antecedents of children's loneliness, Loneliness in childhood and adolescence*. Cambridge University Press.

Sadler, W. A., Johnson, T. B. (1980). From Loneliness to Anomia. In J. Hartog, J. R. Audy, & Y. A. Cohen (Eds.), The Anotomy of Loneliness, International Universities Press.

Schultz, N.R., & Moore, D. (1988). Loneliness: Differenced across three age levels. *J. Of Social and Pers. Rels. 5*, 275-284.

Sınmaz, A. (2009). *Birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin yeni ilköğretim programının uygulamasına ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi* (Düzce İli Örneği) [Yüksek Lisans Tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Summak, M.S. Summak, A.E.G. ve Gelebek, E.S. (2011). Birleştirilmiş sınıflarda karşılaşılan sorunlar ve öğretmenlerin bakış açısından olası çözüm önerileri (Kilis ili örneği). *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10*(3):1221 – 1238

Şahin, A. E. (2003). Birleştirilmiş sınıflar uygulamasına ilişkin öğretmen görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 25*, 166-175.

Taşdemir, M. (2014). Birleştirilmiş sınıflar hakkında sınıf öğretmeni adaylarının görüşleri: beklenti ve metaforlar. *TurkishStudies- International PeriodicalForTheLanguages, LiteratureandHistory of Turkis hor Turkic, 9*(2). 1459-1475.

Türk Dil Kurumu (TDK). (2023). Güncel türkçe sözlük, www.tdk.gov.tr. Erişim: 14.03.2023

Weiss, R. S. (1987), Reflections on the present state of loneliness research. In. M. Hojat & R. Crandall (Eds.) Loneliness: Theory, research and applications (p. 1- 16). San RAfael, CA: Select Press

Wright, S. L., Burt, C.D.B. & Strongman, K.T. (2006). Loneliness in the workplace: construct definition and scale development. *New Zealand Journal of Psychology, 35*(2), 59-68

Yılmaz, E. ve Altınok, V. (2009). Okul yöneticilerinin yalnızlık ve yaşam doyum düzeylerinin incelenmesi. *Educational Administration: Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi 15*(59). 451-469.

Yakut, S. ve Certel, H. (2016). Öğretmenlerde yalnızlık düzeyinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi, 6(1), 69-94.

Yaşar, M. Ruhat, (2007), Yalnızlık. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17*(1). 237-260.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık

Yıldız, S., Ş (2009). 2005 *Hayat bilgisi dersi öğretim programının birleştirilmiş sınıflarda uygulanabilirliğinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi (nitel bir araştırma*)[Yüksek Lisans Tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi.

Yıldız, N. (2011). *Birleştirilmiş sınıflarda görev yapan öğretmenlerin çalıştıkları yerin kültürü ile etkileşiminin değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi.

Yılmaz, E. (2008). Organizational commitment and loneliness and life satisfaction levels of school principals. *Social Behavior and Personality, 36*(8), 1085-1096.

Yılmaz, E. (2011), An investigation of teachers' loneliness in the workplace in terms of human values they possess, *African Journal of Business Management, 5(1*3). 5070-5075.

Yılmaz, E. ve Aslan, H.: (2013). Öğretmenlerin iş yerindeki yalnızlıkları ve yaşam doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi, *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi, 3*(3).

Young, J.E. (1982). Loneliness, depression and cognitive therapy: Theory and application. In L. A. Peplau & D. Perlman (Eds.), *Loneliness: A sourcebook of current theory, research and therapy* (p. 379-406). New York: Wiley.

EXTENDED ABSTRACT

1. INTRODUCTION

The teaching profession requires being social at least as much as other professions. Teaching profession; In addition to his expert knowledge, the most important feature he should have is his desire to be sociable and involved in cultural activities (Erden, 1999). In fact, since teachers' job is human, they are more at the forefront in terms of sociality than other professions. Teachers, like other people, may experience problems in their relationships and feel lonely from time to time. As educational environments, teachers may sometimes have the perception of loneliness in schools. In this case, teachers' sense of belonging to their schools decreases and their performance decreases. Concept of loneliness; It is defined as people looking for someone next to them and not being able to find anyone, and not being able to interact with other people (TDK). Loneliness is an undesirable situation in which a person feels deprived of the relationships around him. The reason why it is undesirable is that loneliness occurs depending on relationships with other people (Weiss, 1987). Loneliness means insecurity and inefficiency. This situation is reflected in every aspect of human life.

Teachers work in schools with independent classes as well as in village schools with combined classes. Multigrade classroom practices are frequently seen in rural areas where the population is sparse (Öztürk, 2002, p. 21). Classes in which all students continue their education in one class, even though there is a class difference, especially in rural areas, due to reasons such as not having at least four classrooms in schools and the number of students per classroom being less than ten, are called 'joined classes'. The application of multigrade classes has become inevitable due to some reasons such as the increase in migration to cities, the decrease in the number of students in rural areas, the difficulty of opening independent classrooms in villages, and the insufficient number of teachers. In our country; There are 25,576 primary schools and 6,200 village schools. It is estimated that the number of primary schools continuing education with combined classroom application is around 7,000 (KODA, 2019, p. 12).

In our country, administrators are not appointed to primary schools with multigrade classes. The teacher or one of the teachers working in these schools is appointed as the 'principal authorized' teacher and undertakes administrative duties in addition to his primary duties. Aside from the deficiencies in schools, the difficult process that occurs when several classes are together wears out teachers with principal

authority. It has been observed that teachers who are in their working lives with all these difficulties face loneliness over time, and this situation is encountered more frequently than in other schools.

The teaching profession is not just a profession of imparting knowledge. The teaching profession is about people. As social beings, teachers' only duty is not to convey knowledge. Apart from information, there needs to be a social environment and teachers who love their job. Teachers who are unsocial in multi-grade schools become emotionally worn out over time, and each individual faces the feeling of loneliness at certain periods. This situation reduces the teacher's desire and enthusiasm for his profession and causes the quality of the education environment to decrease.

After all these mentioned, the importance of the teaching profession cannot be denied. In such an important profession, there may be teachers who feel lonely from time to time, and this feeling of loneliness may have negative effects on their work. It can be said that teachers need support to cope with these situations. In this context, the subject of the research is to examine the loneliness levels experienced by classroom teachers working in multigrade classes in the schools where they work, in terms of different variables such as age, gender, professional seniority, and whether the school they work in is in their hometown.

2. METHOD

The research was conducted with qualitative research method and case study design. According to Merriam (2015), a case study is: "An in-depth description and examination of a limited system. According to Christensen, Johnson and Turner (2015), case study: "It is an intensive and detailed description and analysis of one or more cases (situations). The study group of the research consists of 20 classroom teachers working in the combined classroom in Konya in the 2022–2023 academic year.

Approximately 60-minute interviews were held with the classroom teachers in the study group, and during these interviews, the questions in the interview form were asked to the teachers. The questions were asked to all interviewees in the same order, and there were no restrictions on the answers to the interview questions. The data obtained was analyzed with the descriptive analysis technique. Yıldırım and Şimşek (2016) define descriptive analysis as a type of analysis in which direct quotations are highlighted to better reflect the opinions of the participants.

The fact that the authors worked in a multigrade class at a certain period of their professional lives enabled them to see the problems more clearly and made the research more productive with the knowledge gained from coming from within the problems rather than learning them during the research.

3. FINDINGS, DISCUSSION AND RESULTS

When classroom teachers working in multigrade classes were asked about their thoughts about loneliness, they generally defined loneliness as not having anyone to share one's feelings and thoughts with, and being alone. Teacher opinions on the subject are stated below. When we look at the teachers' opinions, it is defined as the same as the objective definition of loneliness, "the state of not being able to find anyone", but it has become a subjective definition as feeling lonely in a crowded environment.

When classroom teachers working in multigrade classes were asked about their thoughts about whether they felt loneliness at the school they worked in, they stated that they generally felt loneliness. As a result of the interview, the feeling of loneliness is high among teachers working in multigrade classes. The small number of people in the institution has been shown as the main reason that increases loneliness.

When asked how their duties affect the lives of classroom teachers working in multigrade classes, it is understood that they are generally negative. Not a single positive answer was received, especially the negative effects on family life were mostly expressed.

When classroom teachers working in multigrade classes were asked about whether they wanted to continue their duties at the same school, they generally stated that they did not want to work. There were no teachers who worked in multigrade classes who wanted to work in multigrade classes again. The question was started by saying "no" and then negative experiences were mentioned.

When the effect of gender of classroom teachers working in multigrade classes on their loneliness was asked, the general opinion was that male teachers felt less loneliness. When classroom teachers working in multigrade classes were asked whether their loneliness varies according to marital status, the general opinion was that those who are married feel less loneliness than those who are single. The difference in the life struggle of married individuals has led them to struggle with other problems; they actually experience loneliness, but they cannot define themselves in that definition.

According to the opinions of classroom teachers working in multigrade classes, younger teachers feel more loneliness, while senior teachers and teachers working in their hometown feel less loneliness.

It has been determined that the majority of classroom teachers working in multigrade classes have thoughts about loneliness such as being alone and not having anyone to share their feelings and thoughts with. Although many theorists express various views on loneliness, Young (1982) conducted a very important study. Young (1982) stated that loneliness is experienced in different areas and created 12 groups. Among the groups he created; The feeling of unhappiness of being alone group coincides with our research results.

Loneliness encountered in work environments, unlike other definitions of loneliness, is a situation that arises especially from the social environments in which people live. This situation; It refers to situations such as being left alone, ostracized or alone (Yılmaz and Aslan, 2013). The negative emotional state that occurs as a result of a person's feelings not being reciprocated by other people represents loneliness. The teachers whose opinions were consulted focused on the loneliness and emotional aspects of loneliness. Teachers who were asked for their opinions about the impact of your job as a multigrade classroom teacher in these schools on your life (social-cultural, family, economic) generally received negative answers, and the prevailing opinion was that loneliness affects every aspect of their lives.

It is understood from the opinions of the teachers who participated in our research that there are almost no teachers who want to continue working in multigrade classes, where loneliness is higher than in other schools. We can say that the reason for this is that there are a maximum of 3 teachers in the school where we work and the number of activities to be done is limited since it is in rural schools. Teachers whose opinions were asked about whether another variable of loneliness is related to gender generally stated that female teachers suffer from loneliness more.

In Kaplan's (2011) research, findings were found that female teachers experienced significantly more loneliness than male teachers. In this context, it can be said that men's social relations and making friends are easier as a result of being raised as extroverts. According to Gün (2006), the emotional deprivation sub-dimension comes to the fore in the loneliness experienced by female teachers at work. Loneliness experienced in the emotional deprivation sub-dimension may result from not being able to express oneself easily, abstaining, or the idea of not being understood by the people with whom one communicates.

When the effect of marital status on loneliness was examined, the dominant view was that single teachers experienced more loneliness than married teachers. Jones et al. (1982) emphasized that loneliness does not result from partnerlessness or involuntary relationships, but that these factors pave the way for the development of loneliness. Baron et al. (1994) and West et al. (1986), the idea that unmarried individuals are more lonely than married individuals has emerged, and this is consistent with our research.

When we look at the relationship between the age variable and loneliness, the teachers who participated in our research said, "Loneliness decreases with age." When the literature is examined, they expressed their opinion as follows. In the research conducted by Kaplan (2011), a significant difference was detected between teachers' workplace loneliness score averages according to the age variable. It was determined that the teachers who participated in the research in the 20-25 age group felt more loneliness in their work life than their colleagues in the 26-30 age group. These results show that the level of loneliness increases as age decreases.

Our teachers, whose opinions were asked about the seniority variable, stated that "Loneliness decreases as seniority increases." In Bakioğlu and Protectz's (2014) study, as their seniority decreases, their loneliness decreases and teachers in the career entry phase (1-5 years) feel more comfortable in school than teachers in both the experimentalism (11-15 years) and calmness phases (21 years and above). It was determined that they felt significantly lonely. In addition, it is thought that the limited circle of friends of those with 1-5 years of seniority increases their loneliness because they are new to the profession and school.

The majority of teachers whose opinions were asked about whether the school they work at is in their hometown stated that working in their hometown reduces loneliness, and that loneliness will not be felt since most of the people around them are spouses, friends and relatives. No studies on this subject were found in the literature review.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZNİ

Bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

1. yazarın araştırmaya katkı oranı %50, 2. yazarın araştırmaya katkı oranı %50'tır. Araştırmacılar şu aşamalarda araştırmaya katkı sunmuşlardır:

Yazar 1: Araştırmanın tasarlanması, veri analizi, raporlaştırma.

Yazar 2: Yöntemin belirlenmesi, danışmanlık, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları.

ÇATIŞMA BEYANI

Çıkar çatışması teşkil edebilecek durumlar yoktur.